

ΣΥΡΟΣ...

ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Ερευνητικό Ημερολόγιο

Ερευνητικό πρόγραμμα:

“Σύρος ... ένα ταξίδι στον χρόνο και τον πολιτισμό”

Διευκολυντές ερευνητικής ομάδας:

Μακρυγιάννη Στέλλα , Αργύρης Παντελής

Ερευνητές του προγράμματος: οι νέοι του ΚΕΠΠ 2

Θεματικές ενότητες:

1. Ημερομηνία (διάρκεια της έρευνας του προγράμματος)
2. Δραστηριότητα (σύντομη περιγραφή)
3. Περιεχόμενα ερευνητικών κεφαλαίων
4. Ερευνητικά κεφάλαια
5. Συνθήκες
6. Εντυπώσεις
7. Συναισθήματα
8. Ευχαριστίες
9. Βιβλιογραφία

1. **Ημερομηνία**(διάρκεια του ερευνητικού προγράμματος): από τον Οκτώβριο του 2019 έως τον Σεπτέμβριο του 2020.

2. **Δραστηριότητα** (σύντομη περιγραφή)
Η ερευνητική ομάδα (δουλεύοντας σε μικρότερες ομάδες των τριών ή τεσσάρων ατόμων) θα αναζητήσει, θα συλλέξει και θα αξιολογήσει τις πληροφορίες που χρειάζεται για το κάθε ένα κεφάλαιο του ερευνητικού ημερολογίου με θέμα " Σύρος ... ένα ταξίδι στο χρόνο και τον πολιτισμό"

3. Περιεχόμενα ερευνητικών κεφαλαίων

- Πρόλογος
- Λίγα λόγια για τις Κυκλάδες
- Ποια είναι η Σύρος και που βρίσκεται
- Ιστορία του νησιού
- Οθωμανική περίοδος
- Η ανάπτυξη της Ερμούπολης
- Πολιτισμός
- Άνω Σύρος
- Μάρκος Βαμβακάρης
- Μάνος Ελευθερίου
- Σύρος και τουρισμός
- Φωτογραφικό Λεύκωμα

Πρόλογος

Η Σύρος είναι το νησί που συνδυάζει άριστα την ιστορία και τον πολιτισμό με την επιχειρηματικότητα, τις τέχνες και τον τουρισμό. Το Νεώριο της Σύρου είναι ένα με τη ζωή του νησιού και την ιστορία του.

Λίγα λόγια για τις Κυκλάδες

Οι Κυκλάδες είναι περιφέρεια της Ελλάδας . Βρίσκονται στο Αιγαίο Πέλαγος και έχουν πρωτεύουσα το νησί της Σύρου. Λέγονται Κυκλάδες γιατί όλα τα νησιά βρίσκονται γύρω από τη Δήλο σχηματίζοντας κύκλο.

Η Δήλος δεν κατοικείται , οι μόνοι κάτοικοί της είναι οι φύλακες του αρχαιολογικού χώρου. Ήταν η γενέτειρα του θεού Απόλλωνα και της θεάς Αρτέμιδας. Ήταν επίσης σημαντικός θρησκευτικός χώρος , το θησαυροφυλάκιο της Αθηναϊκής Συμμαχίας και εμπορικό λιμάνι τότε .

Ποια είναι η Σύρος και που βρίσκεται;

Σύρος , η αρχόντισσα των Κυκλάδων του Μάρκου Βαμβακάρη και του Μάνου Ελευθερίου

Η Σύρος των ναυπηγείων , της όπερας και του τουρισμού.

Η Σύρος είναι η πρωτεύουσα του νομού Κυκλάδων και απέχει από τον Πειραιά 83 ναυτικά μίλια ενώ από τη Ραφήνα 62 ναυτικά μίλια.

Γύρω από τη Σύρο βρίσκονται τα νησιά Άνδρος, Τήνος , Μύκονος, Δήλος, Κέα ή Τζιά , Γυάρος (δεν κατοικείται) Κύθνος, και Σέριφος ενώ λίγο πιο μακριά βρίσκονται η Πάρος , η Αντίπαρος και η Νάξος.

Το βόρειο τμήμα του νησιού ονομάζεται Απάνω Μεριά είναι ορεινό και το έδαφός του έχει ασβεστολιθικά πετρώματα και κατοικείται από ελάχιστους κατοίκους. Το

νότιο τμήμα του νησιού έχει ηφαιστειακά πετρώματα , είναι πεδινό και εκεί βρίσκονται τα περισσότερα χωριά και οικισμοί όπως και οι πιο γνωστές παραλίες του νησιού.

Οι οικισμοί της Σύρου έχουν τουριστική ανάπτυξη και οι δρόμοι είναι αρκετά καλοί. Πρωτεύουσα είναι η Ερμούπολη που βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του νησιού.

Ερμούπολη

ξενοδοχείο Διογένης

Το παραδοσιακό ξενοδοχείο ΔΙΟΓΕΝΗΣ Α! κατηγορίας είναι νεοκλασικό κτίσμα του 19^{ου} αιώνα και είναι επηρεασμένο από την εποχή των Ενετών . Δείχνει την εμπορική και αστική ανάπτυξη της Σύρου εκείνη την εποχή.

Ήταν αποθήκες ξυλείας , κάρβουνου και καπνού, βυρσοδεψείο αλλά και καμπαρέ εκείνης της εποχής. Στην κατοχή εκεί ήταν η στρατιωτική – αστυνομική διοίκηση (Arma Carabinieri) .το 1980 η " ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΣΥΡΟΥ ΑΕ " το μετατρέπει σε ξενοδοχείο και τελευταία φορά ανακαινίστηκε το 2015. Με σεβασμό στα αρχιτεκτονικά στοιχεία του κτιρίου και υποστηρίζοντας την νεοκλασική του καταγωγή και αρχιτεκτονική είναι σύγχρονο και απλά διακοσμημένο . Διαθέτει 40 δωμάτια και υποδέχεται με σεβασμό τους φιλοξενούμενούς του.

Η ιστορία του νησιού

Οι κάτοικοι της Σύρου λέγονται Συριανοί. Η Ερμούπολη είναι και η έδρα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Η Σύρος αναπτύχθηκε ιδιαίτερα μετά το 1826 όταν στο νησί εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες από τα Ψαρά, την Χίο, τη Κρήτη και τη Μικρά Ασία.. Υπήρξε ναυτικό, βιομηχανικό και πολιτιστικό κέντρο του νέου ελληνικού κράτους.

Το όνομα Σύρος είναι από τους πρώτους κάτοικους του νησιού, τους Φοίνικες. Προέρχεται από τη λέξη Οσύρα που σημαίνει ευτυχής ή από τη λέξη Σύρπου που σημαίνει βράχος . Ο Όμηρος την ονομάζει Συρίη ενώ τον

17^ο αιώνα λέγεται και νησί του Πάπα” L’isola del Papa” λόγω και των καθολικών κατοίκων που ζουν στο νησί.

Στο νησί υπάρχουν αρκετοί οικισμοί , όπως ο ενετικός οικισμός της Άνω Σύρου , οι αρχαίοι οικισμοί “ Καστρί” και “ Χαλανδριανή” .Γνωστά χωριά της Σύρου είναι ο Γαλησσάς, το Κίνι, η Ντελαγκράτσια (ή Ποδειδωνία), ο Φοίνικας , η Βάρη , ο Μέγας Γυαλός και η Αζόλιμνος.

Το 1204 επικράτησαν οι Βενετοί στο Αιγαίο και έτσι στο νησί δημιουργήθηκε ο πρώτος οικισμός η Άνω Σύρος και οι κάτοικοί της έγιναν καθολικοί. Μιλώντας όμως την ελληνική γλώσσα. Διατηρήθηκε επίσης μια μικρή ενορία ορθοδόξων , του Αγίου Νικολάου του φτωχού .

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Την περίοδο της Τουρκοκρατίας

Το 1579 ο Μπαρμπάρσα κατέλαβε το νησί . ο σουλτάνος Μουράτ ο Γ' συμφώνησε με τοπικούς άρχοντες του νησιού να τους παραχωρήσει προνόμια, να έχουν δηλαδή χαμηλότερη φορολόγηση, θρησκευτική ελευθερία και να απαγορευτεί να εγκατασταθούν γενίτσαροι. Οι Καπουτσίνοι μοναχοί εγκαταστάθηκαν στο νησί το 1635 και το 1744 οι Ιησουίτες.

Μετά την επιδημία της πανούκλας, από το 1728 άρχισε μια περίοδος οικονομικής ανάπτυξης μέχρι τον 19^ο αιώνα..

Η Σύρος μπορούσε να έχει δικά της τοπικά όργανα στη διοίκηση, δηλαδή την συνέλευση της Κοινότητας.

Από το 1750 έως το 1820 ο πληθυσμός του νησιού διπλασιάστηκε και έγινε 4.000 από 2.000 που ήταν πριν και κυρίως στην Άνω Σύρο. Λιγότεψαν οι πειρατές και έτσι αυξήθηκε η εμπορική ανάπτυξη στο λιμάνι. Αρκετοί κάτοικοι άρχισαν να ασχολούνται με το εμπόριο του κρασιού και άλλοι με τη ναυτιλία.

Ελληνική Επανάσταση – Δημιουργείται η Ερμούπολη ως οικισμός και μετά σαν πόλη

Στην ελληνική επανάσταση οι Συριοί κράτησαν ουδέτερη στάση. Δέχτηκαν πολλούς πρόσφυγες από τη Χίο, τη Σάμο , τη Σμύρνη , τις Κυδωνίες(Αϊβαλί) , την Ρόδο , τα Ψαρά και τη Κάσο λόγω των περισσότερων προνομίων) δικαιώματα)που είχαν , αλλά και γιατί είχαν ασφαλές λιμάνι.

Εκείνη την εποχή μερικοί πλούσιοι Συριοί έχτισαν τα πρώτα σπίτια στη σημερινή Ερμούπολη.

Οι πρόσφυγες το 1824 έχτισαν την πρώτη εκκλησία τη Μεταμόρφωση του Σωτήρος. Τα σπίτια άρχισαν να χτίζονται στις πλαγιές και έτσι οργανώνονται οι συνοικίες Βροντάδο . Ψαριανά και Υδραϊκά. Δημιουργείται μια πόλη γεμάτη ζωή, η κίνηση στο λιμάνι όλο και αυξανόταν, με περισσότερο τη διακίνηση σιταριού για την τροφοδοσία και των δύο εμπόλεμων αλλά και τη μεταφορά πολεμοφοδίων.

Ναυλώνανε επίσης καράβια , όπως και τα αγόραζαν ή τα πουλούσαν. Ακόμα με αυτόν τον τρόπο συγκέντρωναν ειδήσεις και πληροφορίες από τα πλοία που περνούσαν από το νησί.

Η ανάπτυξη της Ερμούπολης.

Το 1828 η Ερμούπολη έχει 14.000 κατοίκους, και γίνεται η μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας, όπως επίσης έγινε το μεγαλύτερο βιομηχανικό και εμπορικό κέντρο της ελεύθερης Ελλάδας. Το 1850 έχει 20.000 κατοίκους και το 1889 22.000 κατοίκους.

Αναπτύχθηκε το εμπόριο, η ναυτιλία, η οικοδομή και τα δημόσια έργα. Το ναυπηγείο της Σύρου βοήθησε στο να δημιουργηθεί ξανά ο ελληνικός εμπορικός στόλος που είχε καταστραφεί στον πόλεμο. Επίσης αναπτύχθηκε πολύ η βυρσοδεψία και τα συριανά σολοδέρματα εξάγονται στα Βαλκάνια και στη Τουρκία. Το 1860 η Σύρος ήταν το πρώτο εμπορικό λιμάνι της Ελλάδας.

Οι πλούσιοι και καλλιεργημένοι κάτοικοι της Ερμούπολης έδωσαν στην πόλη τους μια πνευματική ακτινοβολία. Λειτουργήσαν δέκα δημόσια σχολεία και οχτώ ιδιωτικά αγοριών και κοριτσιών. Το ιστορικό 1^ο Γυμνάσιο Ερμούπολης χτίστηκε από χρήματα που έδωσαν πλούσιοι, εγκαινιάστηκε το 1833 και το θέατρο Απόλλων λειτούργησε το 1864 με δεκάδες παραστάσεις ελληνικών και ξένων θιάσων να παίζονται σε αυτό.

Η Σύρος ήταν υποψήφια για πρωτεύουσα της Νεότερης Ελλάδας, αλλά τελικά έγινε το Ναύπλιο.

Η Ερμούπολη έχει πολλές λέσχες, συλλόγους, καφενεία με μουσική, 4-5 εφημερίδες (η πρώτη, η Ελληνική Μέλισσα εκδόθηκε το 1831) και άλλες πολλές εκδόσεις. Το 1861 κατασκευάστηκε το πρώτο δημοτικό ρολόι που βρίσκεται στο προαύλιο του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ερμούπολης. Ο μηχανισμός του είναι εξαιρετικός και κατασκευάστηκε στο Μόναχο.

Μηχανικά βυρσοδεψεία, μικρά σιδηρουργεία, ξυλουργεία, τυποβαφεία, το ναυπηγείο και εργοστάσιο σαπουνιών λειτούργησαν στην Ερμούπολη το 1860. Το 1875 λειτούργησαν επίσης 20 μύλοι, υαλουργεία, νηματουργεία, σχοινοποιεία, χρωματουργεία και εργαστήρια παρασκευής λουκουμιών.

Ως το 1910 λειτουργούσαν 24 εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας και το 1898 ξανάνοιξε το ναυπηγείο και άλλα εργοστάσια όπως και μηχανουργεία.

Σήμερα έχει περιοριστεί η παραγωγή. Πολλά εργοστάσια έχουν κατεδαφιστεί, ενώ άλλα μετατρέπονται σε κέντρα διασκέδασης.

Τηλεγραφείο

Η Σύρος συνδέθηκε τηλεγραφικά με τον Πειραιά το 1859 , με το πρώτο καλώδιο που τοποθετήθηκε υποθαλάσσια και μετά με τη Χίο και την Κωνσταντινούπολη. Το 1878 η αγγλική εταιρεία Eastern Telegraph Co Ltd μετέτρεψε την εγκατάσταση σε κεντρικό σταθμό τηλεγραφίας της ανατολικής Μεσογείου και εργάζονταν περισσότερα από 100 άτομα (και Άγγλοι).

Τυπογραφεία

Το 1828 ήρθε το πρώτο τυπογραφείο στη Σύρο από τη Σάμο. Ήταν του Ι. Σφοίνη και σε λίγα χρόνια λειτούργησαν άλλα πέντε τυπογραφεία. Οι παλαιότεροι τυπογράφοι είχαν μάθει την τέχνη στη Βενετία , την Τεργέστη και τη Βοστώνη. Μετά το 1845 υπήρξαν και άλλοι νεότεροι τυπογράφοι όπως ο Συριανός Ρενιέρης Πρίντεζης που έφερε το 1868 το πρώτο ταχυπιεστήριο και η μεγάλη παράδοση συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Εργοστάσια

Δέκα μηχανικά βυρσοδεψεία , αλλά και μικρότερα σιδηρουργεία , ξυλουργεία, τυποβαφεία , το ναυπηγείο και σαπωνοποιεία λειτούργησαν στην Ερμούπολη το 1860. Το 1875 τα μηχανικά εργοστάσια ήταν είκοσι: μύλοι , υαλουργεία , νηματουργείο, σχοινοποιεία, χρωματοουργεία και λουκουμοποιεία. Την δεκαετία του 1880 όμως αυτή η ανάπτυξη σταμάτησε και έτσι πολλές βιομηχανίες και εργοστάσια έκλεισαν. Αργότερα , τα μετέπειτα χρόνια μετανάστες από την Πελοπόννησο κυρίως ασχολήθηκαν με την κλωστοϋφαντουργία και πέτυχαν. Το 1910 υπήρχαν 24 εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας. Το 1898 λειτούργησε ξανά το ναυπηγείο και άλλα εργοστάσια από αυτά που είχαν κλείσει.

Σήμερα πολλά από αυτά τα εργοστάσια έχουν κατεδαφιστεί και άλλα μετατρέπονται σε χώρους διασκέδασης.

Η Ερμούπολη από το καράβι

Άνω Σύρος

Πολιτισμός

Το 1926 ξεκινά να λειτουργεί Δημοτική Βιβλιοθήκη με περίπου 2000 βιβλία. Τα πολύτιμα παλιά βιβλία όπως τα "Αργοναυτικά" φυλάσσονται σε ξεχωριστή θέση. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου Ερμούπολης έχει δημιουργηθεί και Παιδική και Εφηβική βιβλιοθήκη. Τα τελευταία όμως χρόνια λόγω οικονομικών προβλημάτων έχει κλείσει.

Επίσης υπάρχει η Λέσχη Ανάγνωσης Ερμούπολης " Μιλάμε για βιβλία"

Δημοτική μουσική

Το 1869 ιδρύθηκε η Φιλαρμονική Δημοτική Εταιρεία Ερμούπολεως, η οποία διαλύθηκε το 1872. Το 1880 η Σχολή Απόρων Παίδων δημιούργησε μουσικό τμήμα. Πέρασαν πολλά χρόνια μέχρι η Ερμούπολη αποκτήσει τη δική της φιλαρμονική. Το 1894 ιδρύθηκε ο σύλλογος " Φιλόμουσοι Σύρου" . Δίδασκαν ωδική και οργανική μουσική και ίδρυσαν την φιλαρμονική.

Θέατρο

Το θέατρο Απόλλων στην Ερμούπολη είναι από τα πιο γνωστά θέατρα της Ελλάδας. Το είχε σχεδιάσει ο αρχιτέκτονας Πιέτρο Σαμπό που δούλευε τότε ως αρχιτέκτονας στον δήμο της Ερμούπολης. Τα εγκαίνια έγιναν στις 20 Απριλίου 1864 και ήταν παρόν και ο εμπνευστής της κατασκευής Μιχ. Σαλβάγος .

Λέγεται ότι το " Απόλλων" είναι μια μικρογραφία της Σκάλας του Μιλάνου.

Στο θέατρο γίνονται πολλές λαμπρές θεατρικές παραστάσεις από πολλούς θιάσους. Κατά τον Β! Παγκόσμιο Πόλεμο έπαθε πολλές ζημιές και καταστροφές. Ξαναλειτούργησε το 1991, ενώ όλες οι ζημιές αποκαταστάθηκαν τελείως το 2000 . Επίσης ο δήμος τα τελευταία χρόνια επισκέυασε το μικρό θέατρο " Ευανθία Καϊρη" το οποίο χρησιμοποιείται για πρόβες θεατρικών παραστάσεων και άλλες εκδηλώσεις.

Το θέατρο Απόλλων λειτουργεί 155 χρόνια . Από το 2008 είναι η έδρα του διεθνούς φεστιβάλ κινουμένων σχεδίων Animasyros.

Κινηματογράφος

Στη Σύρο λειτουργεί ο κινηματογράφος "ΠΑΛΛΑΣ", τον οποίο αγόρασε ο δήμος και τον ανακαίνισε. Λειτουργεί και ως θερινός κινηματογράφος.

Μουσεία – Εκθέσεις

Αρχαιολογικό Μουσείο Σύρου

Το πρώτο πρόχειρο μουσείο λειτούργησε στο Γυμνάσιο το 1834. Από το 1899 έως το 1901 λειτούργησε στο χώρο του Δημαρχείου. Σήμερα το μουσείο έχει σημαντικά ευρήματα από την Χαλανδριανή ,αλλά και διάφορα γλυπτά, επιγραφές και άλλα από την Ερμούπολη.

Βιομηχανικό Μουσείο – Κέντρο Τεχνικού Πολιτισμού

Το Βιομηχανικό Μουσείο ιδρύθηκε το 1985 . Αποτελείται από τέσσερα κτίρια(το χρωματουργείο Κατσιμαντή, το σκαγιοποιείο Ανερούσση , το βυρσοδεψείο Κορνιλάκη και το υφαντουργείο Βελισσαροπούλου.

Το Κέντρο Τεχνικού Πολιτισμού ιδρύθηκε από το Δήμο της Ερμούπολης και το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών. Το ανακαινισμένο εργοστάσιο Κατσιμαντή εγκαινιάστηκε στις 12 Μαΐου 2002 από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωστή Στεφανόπουλο.. Στο Βιομηχανικό Μουσείο υπάρχει και το πρώτο ηλεκτρικό αυτοκίνητο.

Ιστορικό Αρχείο Σύρου

Το Ιστορικό Αρχείο Σύρου στεγάζεται στο κτίριο Λαδοπούλου, στη πλατεία Μιαούλη. Εκεί φυλάσσονται σημαντικά έγγραφα.

Μουσείο Αντιγράφων Κυκλαδικής Τέχνης

Το μουσείο φιλοξενείται σε αίθουσες του Πνευματικού Κέντρου Ερμούπολης. Λειτουργεί από το 1993.

Στο μουσείο γίνονται εκπαιδευτικά προγράμματα και ξεναγήσεις.

Λαογραφικό Μουσείο Σύρου .

Στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Ερμούπολης θα λειτουργήσει το μουσείο. Ο δήμος έχει αναλάβει το έργο της αποκατάστασης του κτιρίου.

Στέγη Μικρασιατικής Τέχνης

Βρίσκεται στο Πνευματικό Κέντρο Ερμούπολης και παρουσιάζει την άγνωστη ιστορία των Μικρασιατών που ήρθαν και έμειναν στο νησί.

Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων και Ιστορικό Αρχείο Δήμου Άνω Σύρου

Στο ισόγειο ενός κλασσικού πανωχωρίτικου σπιτιού στεγάζεται μια έκθεση με μηχανές και εργαλεία διάφορων παραδοσιακών επαγγελμάτων, όπως του μελισσοουργού , του λούστρου, του τσαγκάρη , του ψαρά. Υπάρχουν και αργαλειοί , παλιά γεωργικά και κτηνοτροφικά εξαρτήματα και διάφορα σκεύη.

Μουσείο Μάρκου Βαμβακάρη

Το Μουσείο Μάρκου Βαμβακάρη βρίσκεται στην Άνω Σύρο , σε ένα παραδοσιακό συριανό σπίτι από το 1995 . Στον πάνω όροφο υπάρχουν φωτογραφίες , έργα και αντικείμενα του συνθέτη , ενώ στον κάτω όροφο προβάλλεται ντοκιμαντέρ μισής ώρας με τον γνωστό ρεμπέτη.

Άνω Σύρος

Η Άνω Σύρος είναι το μεσαιωνικό διοικητικό κέντρο της Σύρου . Έχει 1062 κατοίκους .

Η Άνω Σύρος άρχισε να κατοικείται ως κάστρο από τους κατοίκους του νησιού που τον μεσαίωνα αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα με τους πειρατές. Οι καθολικοί κάτοικοι του οικισμού αλλά και όλου του νησιού έχουν καταγωγή από τους Ενετούς εμπόρους καθώς και τους Φράγκους σταυροφόρους. Λόγω του καθολικού στοιχείου στη Σύρο το νησί ήταν κάτω από την προστασία της Γαλλίας κι έτσι εκείνα τα χρόνια δεν υπήρχε οθωμανική κατοχή . Πλήρωναν μόνο φόρους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Μάρκος Βαμβακάρης

Ο Μάρκος Βαμβακάρης γεννήθηκε στη Σύρο (στην Άνω Σύρο) από γονείς καθολικούς (και για αυτό το λόγο είχε το παρατσούκλι Φράγκος) το 1905 και πέθανε στην Νίκαια του Πειραιά το 1972. Ήταν τραγουδιστής, συνθέτης, στιχουργός και οργανοπαίκτης. Ιδιαίτερα σημαντικός μουσικός του ρεμπέτικου τραγουδιού. Ονομάστηκε " Πατριάρχης " του ρεμπέτικου που χάρη σε εκείνον έγινε πολύ γνωστό αυτό το είδος τραγουδιού. Η οικογένειά του ήταν πολύ φτωχή και ήταν ο μεγαλύτερος από τα έξι παιδιά. Ο Μάρκος Βαμβακάρης αναγκάστηκε να αφήσει το σχολείο για να δουλέψει και να βοηθήσει την οικογένειά του. Δούλεψε σε πολλές και διαφορετικές δουλειές. Το 1920 15 χρονών έφυγε από τη Σύρο και πήγε στον Πειραιά. Είκοσι – ενός χρονών παντρεύεται για πρώτη φορά τη Ζιγκοάλα, όπως την έλεγε. Η ζωή του άρχισε να αλλάζει από τότε που άρχισε να μαθαίνει μπουζούκι και να γράφει τα πρώτα του τραγούδια. Το 1935 έγραψε την " Φραγκοσυριανή " (το πιο γνωστό τραγούδι του) το οποίο έγινε μεγάλη επιτυχία μετά από 25 χρόνια. Ποτέ δεν έμαθε το όνομα αυτής της κοπέλας που τόσο του άρεσε, ούτε όμως και η κοπέλα έμαθε ποτέ πως αυτό το τραγούδι το έγραψε για κείνη από την μία και μοναδική φορά που την είδε.

Από την πρώτη σύζυγό του χώρισε και το 1942, παντρεύεται για δεύτερη φορά και αποκτά πέντε παιδιά.

Ξεπέρασε τα προβλήματα υγείας που είχε και πήγε στη Σύρο για συναυλίες όπου έμεινε εκεί ένα χρόνο. Συνεργάστηκε με τον Βασίλη Τσιτσάνη, τον Γρηγόρη Μπιθικώτση, την Καίτη Γκρέι και άλλους. Πέθανε από νεφρική ανεπάρκεια. Εκείνη την εποχή η οικογένεια είχε πολλά οικονομικά προβλήματα.

Στο νησί υπάρχουν πολλοί χώροι στους οποίους γίνονται εκθέσεις

Μνημεία και αγάλματα

Στη πλατεία Μιαούλη το άγαλμα του υπάρχει Αντρέα Μιαούλη ,ενώ στον Ξηρόκαμπο υπάρχει το Μνημείο Μικρασιατών στην πλατεία Μικρασιατικής Μνήμης .Όπως και το μνημείο πεσόντων και το μνημείο Εθνικής Αντίστασης στο λιμάνι.

Μάνος Ελευθερίου

Ο Μάνος Ελευθερίου γεννήθηκε στην Ερμούπολη το 1938 και μεγάλωσε εκεί. Πέθανε στην Αθήνα το 2018 . Ήταν ποιητής , στιχουργός και πεζογράφος. Είχε γράψει ποιήματα , διηγήματα , μια νουβέλα, δύο μυθιστορήματα και περισσότερα από 400 τραγούδια. Εργάστηκε σαν αρθρογράφος , επιμελητής εκδόσεων, εικονογράφος και ραδιοφωνικός παραγωγός.

Ο πατέρας του ήταν ναυτικός . Στα 14 του ήρθε στην Αθήνα και στην αρχή οικογενειακώς έμειναν στο Χαλάνδρι. Το 1960 μετακόμισαν στο Νέο Ψυχικό. Το 1955 γνώρισε τον συγγραφέα Άγγελο Τερζάκη . Παρακολούθησε μαθήματα στη δραματική σχολή του Εθνικού Θεάτρου σαν ακροατής. Το 1956 γράφτηκε στο τμήμα θεάτρου της σχολής Σταυράκου. Το 1960 στα Ιωάννινα υπηρετώντας εκεί τη στρατιωτική του θητεία άρχισε να γράφει θεατρικά έργα και ποιήματα.

Το 1962 σε ηλικία 24 χρονών δημοσίευσε την πρώτη ποιητική του συλλογή. Εκείνη την περίοδο έγραψε και τους πρώτους στίχους, όπως και " το τρένο φεύγει στις οχτώ" που αργότερα ο Μίκης Θεοδωράκης έγραψε τη μουσική για αυτό το τραγούδι. Τα πρώτα διηγήματα το διευθυντήριο και η σφαγή κυκλοφόρησαν το 1964 και 1965 και γράφτηκαν πολύ καλές κριτικές και για τα δύο.

Το βιβλίο ο καιρός των χρυσανθέμων πήρε το κρατικό βραβείο μυθιστορήματος το 2005.

Κυκλοφόρησαν επίσης τέσσερις τόμοι για το " Θέατρο στην Ερμούπολη τον 20^ο αιώνα όπως και την ανθολογία Ερμούπολη, μιας πόλης στη λογοτεχνία.

Το 2013 βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για όλο το έργο του.

Λίγα λόγια για το βιβλίο " ο καιρός των χρυσανθέμων"

Ο θίασος της Ευαγγελίας Παρασκευοπούλου μεγάλης ηθοποιού εκείνης της εποχής φτάνει στην Ερμούπολη τον χειμώνα του 1896. Το τελευταίο βράδυ ο θίασος θα δειπνήσει στο Μέγαρο των Πινά(μιας παλιάς γνωστής οικογένειας της Ερμούπολης). Πρώτη φορά ακούστηκαν από γραμμόφωνο άριες από μελοδράματα και όλοι θα γνωρίσουν ένα κορίτσι το οποίο αργότερα θα γίνει αγία από τη Καθολική Εκκλησία. Μια ακολουθία Παθών , της πόλης και των ηρώων η οποία τελείωσε με τον θρίαμβο της αγάπης και την αποκατάσταση της ευτυχίας.

Σύρος και τουρισμός

Ο τουρισμός στη Σύρο συνέχεια αναπτύσσεται . Υπάρχουν πολλά ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια τόσο στη Ερμούπολη όσο και στα άλλα μέρη του νησιού με ιδιαίτερη αισθητική και φιλοξενία. Η Σύρος προκαλεί το ενδιαφέρον για να την επισκεφτεί κάποιος. Σήμερα ένα μεγάλο κομμάτι της οικονομίας του νησιού βασίζεται στον τουρισμό . Από την Ερμούπολη και την Άνω Σύρο ως την Ντελαγκράτσια και τον Γαλησσά , το νησί από άκρη σε άκρη σε εκπλήσσει με τις ομορφιές του , την ιστορία του και τον πολιτισμό του.

Παραλίες της Σύρου

Τοπική κουζίνα

Η κουζίνα της Σύρου έχει γευστικότερα πιάτα όπως : καπαροσαλάτα , λουκάνικα ή χοιρινό με λάχανα και μαραθιά , κυδωνάτο κρέας, σουτζουκάκια με κίμινο και ρίγανη, μελωμένες μελιτζάνες, λιαστές ντομάτες τηγανιτές , κυκλαδίτικοι κεφτέδες λαχανικών , αμπελοκορφάδες γιαχνί, ψάρια με ξερή κάπαρη , αθερινόπιτα , χταποδοκεφτέδες κλπ. Όσο για γλυκά λουκούμια , χαλβαδόπιτες και παστελαριές.

Φωτογραφικό λεύκωμα

+

Συνθήκες

Οι ερευνητές του προγράμματος εργαστήκαμε σε μικρές ομάδες στους υπολογιστές της τάξης μας , αλλά και στους δικούς μας υπολογιστές στο σπίτι μας

Εντυπώσεις – Συναισθήματα

Ήταν πολύ ωραία. Το θέμα μας άρεσε πολύ . Μάθαμε περισσότερα από όσα ξέραμε για τη Σύρο. Συνεργαστήκαμε πολύ καλά ως ομάδα.

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε πολύ τους διευκολυντές μας και την ομάδα ψηφιακών μέσων .

Βιβλιογραφία

Όλες οι πληροφορίες είναι από το διαδίκτυο και από προσωπικές μαρτυρίες.